

УДК 811.163.41'373.43.45:[81'276:177.82]:304.4
811.163.41'373.61:[81'276:177.82]:304.4
<https://doi.org/10.18485/novorecje.2024.6.10.6>

Ђорђе Оташевић*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ЦИЉАНО СТВАРАНА НОВА ЛЕКСИКА У СРПСКОМ ЈАВНОМ ДИСКУРСУ КАО СРЕДСТВО ЈЕЗИЧКЕ АГРЕСИЈЕ**

Новоречје, 2024, бр. 10.

У раду се анализира нова лексика у српском јавном дискурсу која се користи као средство језичке агресије. Анализиране су лексеме с префиксима и суфиксима, сложенице и полусложенице, сливенице, графички околионализми и околионализми творени по незузалним творбеним моделима.

Кључне речи: српски језик, језичка агресија, јавни дискурс, лексика, неологизми, околионализми.

1. Увод

Термин *језичка агресија* у лингвистици, психологији, комуникологији и праву одређује се на различите начине. У овом раду под језичком агресијом подразумева се коришћење језичких средстава за омаловажавање, исмевање, потцењивање, вређање, за дискредитовање, за стварање негативног мишљења о некоме или нечему, за нарушавање угледа, имица, за критиковање и осуђивање, за изражавање ненаклоности, непријатељства, при чему се неретко крше етичке и естетске норме (уп. Басовская 2004: 258, Кожина 2006: 340, Гуз 2009: 54, Петрова, Басовская 2011: 17, Кирдун, Андреева 2017: 86, Балахонская, Быков 2018: 494, Кондрашова, Тинина 2018: 242, Кузик 2019: 32–35, Радченко 2021: 90, Завальська 2023: 319 и др.).

---

* djordjeotasevic@yahoo.com; ORCID: 0009-0004-7192-4777.

** Истраживање спроведено уз подршку Фонда за науку Републике Србије, 7750183, Јавни дискурс у Републици Србији – PDRS / This research was supported by the Science Fund of the Republic of Serbia, #GRANT 7750183, Public Discourse in the Republic of Serbia - PDRS.

У стручној литератури, као и у средствима јавног информисања, срећу се и термини *вербална агресија*, *комуникативна агресија* и *говорна агресија*, с истим, сличним или другачијим значењем од значења које термин *језичка агресија* има у овом раду.

У српском јавном дискурсу језичка агресија је веома присутна. Далеко је најчешћа у политичком дискурсу. Томе доприноси острашћеност већине политичких странака и њихових присталица, крајња пристрасност многих средстава јавног информисања, као и склоност појединих медија ка сензационализму и скандалима. Предуслов за коришћење средстава отворене језичке агресије јесте потпуна слобода изражавања која постоји у Србији. О јавним личностима, поготово политичарима – било онима који су на власти, било онима који су у опозицији – може се рећи или написати било шта, а санкције за изговорену или написану реч изостају чак и када се ради о потпуним лажима или грубим увредама.

Језичка агресија остварује се различитим средствима. У овом раду анализира се циљано створена нова лексика као једно од средстава језичке агресије.

2. Суфикси

Међу лексемама које се користе као средство језичке агресије срећу се и суфикси чије је значење пејоративно, као и суфикси који пејоративност попримају од основе или на неки други начин.

С пејоративним суфиксом *-уша* у нашој неолошкој грађи налазе се именице *напредњакуша* („чланица Српске напредне странке, српске политичке партије основане 2008. године“), *Клинтонуша* (1. Хилари Клинтон, 2. „инсект сличан мушици, који се, како се верује, појавио у већем броју у Србији након НАТО агресије на Савезну Републику Југославију 1999. године, када је председник Сједињених Америчких Држава био Вилијам Џеферсон „Бил“ Клинтон“) и *ковидуша* („особа женског рода оболела од ковида-19“).

Naprednjakuša Nevena Đurić ne zna gde udara (nasaborba.com, 9. 11. 2021); Who the fuck is Staša питао сам, а одговор је гласио: „Па она **naprednjakuša**.“ (danas.rs, 13. 10. 2022).

Да се окренемо овај пут само Либији. Они су сви имали запослења и станове, а онда се из сред среде пакла појавила **Клинтонуша**. Резултат тих њених јавољих идеја је да у Либији није остао ни камен на камену (politika.rs, 20. 4. 2018); || - Brzo! Daj mi lopaticu. Evo jedne **klintonuše**. Daj brzo dok nije odletjela! / - Drž! / - :TRAS: Gdje ti je sad stelt tehnologija, pička ti materina! (vukajlija.com, 2014).

„Zato što je virus u nama. Čuo sam kako te zovu“ rekoh. Bilo mi je jasno da razgovaram u domaćinstvu porodice o kojoj su mi žitelji okolnih sela pričali. „Misliš, što me zovu Veštica?“ reče, stežući dete uz svoje velike grudi. „Po

novom ‘**Koviduša**’, je l’ da, na to si mislio!?’“ (ivanjizeljko.blogspot.com, 13. 8. 2020).

С пејоративним суфиксом *-оња* забележили смо четири именице: *Трампоња, Русоња, Укроња, паштетоња*:

Бас смо и ми Срби превртљиви. Пред америчке изборе 50% нас је било за **Трампоњу**, а сад само 10 % (rtvbn.com, 15. 2. 2018); То што је нација у паду не спречава **Трампоњу** да им, као спас, увалује ваучере за суви кеш. Подржавам, јер што пре огладне пре ће гледати кога ће на колац, а кога на вешала (pravda.rs, 15. 4. 2023).

Путин је део хабад-кабале. Као да је њему стало до **Русоња**, Ахмат брадоња и других Расијана. Украјински пристанак на примирје би русоњски масмедији приказали као својеврсну капитулацију Украјине и тако би Путин у очима **Русоња** добио још метар висине па би онда имао све заједно 1,80 (forum.krstarica.com, 11. 3. 2024); Челси није до јуче био мали клуб. Јесте мањи од Јунајтеда и Ливерпула, али је имао успеха и пре него што је дош’о **Русоња** (vukajlija.com, 2012).

Укронје ће и добро проћи ако добију „stare kante“ у облику f16 jer oni ubogi rvati nisu dobili ni to (forum.krstarica.com, 21. 5. 2023); **Како се држе укронје** у Мариуполју? (forum.krstarica.com, 6. 3. 2023).

Раштетонје по директиви друкaju по netu srbe који живе у Sad (forum.krstarica.com, 10. 1. 2021).

Аугментативни суфикс *-ина* пејоративно значење може стећи „углавном само у речима где оно проистиче из основе именице, као у *волина, коњина, кљусина, простачина*“ (ц. Клајн 2003: 101). Додавањем овог суфикса на именицу *синекура*, која нема пејоративно значење („добро плаћена служба, положај који не захтева велики рад и одговорност“), добија се именица *синекурчина* чији се други део поклапа с опсценом именицом, па она постаје средство језичке агресије (уп. Радченко 2021: 91).

Супротан случај је са интелектуалном елитом, навађени на синекуре нису ни покушали да владају самостално већ похитали да се подастру новом владару новог светског поретка / Ш’о би реко онај сценариста.. нису то мале синекуре, то су бре **синекурчине!** (standard.r, 18. 4. 2024); Пола буцета ће ти одмах остати у леру. Сви ти они долазе искључиво због големих синекура и **синекурчина** (синекура-добро плаћен, државни посао без икаквог рада и одговорности, оп. аут.) које код тебе и од тебе примају (frontal.rs, 19. 12. 2011); Политика ту више није сервис и начин да се помогне држави и народу коме се припада, него начин живота и начин мишљења, једна фантастична **синекурчина** где се они осећају као рибе у води (srbin.info, 28. 8. 2017).

Исто поклапање јавља се и код изведенице с веома продуктивним суфиксом *-(а)ц*.

Самозвани апатрид, увијек спреман за цмољаве тираде како му Црна Гора успркос свему што је учинио за њену књижевност и културу ни држа-

вљанство није дала, постао је **синекурац**, и то прве класе. И добро, све би то заправо било сасвим у реду, да **синекурац** и даље не глуми маргиналаца, јуродивог праведника (in4s.net, 2016); Следи допуњени и проширени азбучник српске политичке погрде: [...] Сендвичар. Сератор. Серендаћ. Сeroња. Сецикеса. Силеција. **Синекурац**. Скичало (pravda.rs, 9. 5. 2024); **Синекурац** синекурчић синекурчина (jergovic.com, 8. 1. 2014).

Пејоративи с формантом *-oid*¹ често се користе као средство језичке агресије. Деантропонимним околионализмима с овим формантом најчешће се именују, крајње увредљиво, присталице, симпатизери, истомишљеници особе чије име или презиме је у основи. Овај формант често уноси конотацију менталне заосталости или ниске интелигенције. Користи се и за именовање нечег неживог (в. Драгићевић 2018, Николић 2023: 112).

Ne kapiram te, razumem da si **dilasoid** (osoba bez mozga), ali baš da si na tako niskom nivou razvoja, to nisam mogla ni da pretpostavim (021.rs, 28. 10. 2019); „Алтернативна десница“ је напросто нов начин којим ропћући либерални естаблишмент клевете старе конзервативце, оне који се не дају утерати у неоконзервативно-неолибералистички калуп попут бушчади и обамадије, и свакаквих белосветских саркошчића, камерончића и **меркелоида** (fbreporter.org, 23. 11. 2016); Наравно да радикали јесу проблем, али ЛДП је проблем такође. Наиме, на сваку радикалску глупост, **ДС-оиди** одговарају глупошћу сличне килотонаже (forum.krstarica.com, 1. 11. 2006); Најстрашније од свега је што смо, пре двадесетак година, сматрали да се неке ствари никад не могу десити, и смејали се као сумашедшима онима који су кривотворили нашу историју и предање. Један од таквих је био **дукљаноид** Јеврем Брковић, који је за време ратног распада СФРЈ добегао у Хрватску и у „Гласу концила“ 26. априла 1992. године дао интервју (borbazaveru.info, 5. 7. 2011); Западни свет и наши **сорошоиди** наводно одбацују „комунистичко једноумље“, али кад су у питању комунистичке границе, тада пљују на историју и историјско право и признају само комунистичке границе. [...] А западни фактор и наши **сорошоиди** све обрнуше, па дадоше право на државу националној мањини у србској колевици Космету, а забранише право на самопредељење србском народу који је створио Југославију на просторима бивше Југославије [...]. Западни свет и наши **сорошоиди** данас показују свакодневно страшнији степен једноумља од комунистичког (sabornik.rs, 19. 3. 2022).

¹ Неки лингвисти формант *-oid* сврставају у суфиксе, неки у суфиксоиде. Разграничење суфиксоида и суфикса није увек једноставно (в. Клајн 2002: 144–146, Крылова 2013 и др.). Има мишљења да су суфиксоиди, у ствари, суфикси страног порекла (в. Търтова 1990, Търтова 2014). Другачије мишљење је раширеније (в. Клајн 2002: 159, Русакова 2011 и др.).

Појављују се и придеви од именица на *-oid* (в. Драгићевић 2018: 68). Стана Ристић наводи да се овај суфикс „у корпусу нових речи везује само за основе страног порекла“ (ц. Ристић 2012: 157).

Da ove **Dilasoidne** opozicije nema, trebalo bi je izmisliti. Niko više podrške vlasti ne donosi od njih (novicentar.rs, 27. 2. 2020); Дан после брутално покраденог референдума лажна ЕУ и **Сорошoidна** опозиција позива на изборе (srbijadanas.net, 25. 1. 2022); Šešeljoид će sutra napasti i ono što je do juče zapjenjeno branio ako se ispostavi da mu to нарушава **šešeljoидни** *narrativ*. Jer šešeljoида не интересују никакве чињенице, već samo **šešeljoидна** „istina“ која генерише још мржње. Šešeljoид će liti suze nad svojom tužnom sudbinom (threadreaderapp.com); Ponovo se uspostavlja neka **komunistoidna** pseudosimetrija između stvari koje ni po čemu nisu slične. Zna se koji skupovi imaju prvenstvo - oni koji osveščuju narod na zločine prema njemu koji su se decenijama krili i umanjivali nad onima koji služe u propagandne svrhe. Komunizam je, zna se dokle doveo društva u kojima se zapatio, a dokle će ovaj evrofanatizam i politička korektnost dovesti, videćemo (srbin.info, 10. 7. 2015); И као што Црна Гора неће бити држава, докле год јој је на челу бледа **дукљаноидна** копија мексичког нарко барона Феликса Гаљарда, или неки мањински Форест Гамп створен у једном од америчких Кумровеца – оном што се налази покрај Врела Босне; тако за сада неће имати ни своју државну цркву (iskra.co, 21. 2. 2022).

На продуктивност овог творбеног модела указује постојање апстрактних именица на *-ост*.

Iako je već skupio zavidan broj poena na skali „**šešeljoидности**“, Jovanov ne samo da ne posustaje, već ostavlja utisak čoveka koji tek namerava da pobeđuje samog sebe u disciplini skarednog govora bez trunke stida (nin.rs, 20. 9. 2023); Udba je mala maca u odnosu na Soroševce, ovi drugi je kontrolišu. **Sorošoidnost** je veoma opipljiva i vidljiva, on sam ne skriva da je uložio milijarde i milijarde u propagandni rat na svim poljima (forum.krstarica.com, 26. 5. 2023); Genijalna mi je **debiloidnost** anonimnih botova sa pseudonimima koji si umišljaju da njihovo prozivanje može da izazove neprijatnost kod bilo koga zdrave pameti a ko ovde nije anonimno (x.com, 17. 3. 2024).

Формант *-ијада* у српском језику у почетку је означавао такмичење, надметање (*гитаријада*, *универзијада*) или смотру, манифестацију којом се промовише оно што је у основи (најчешће у вези с гастрономијом): *кобасицијада*, *чваркијада*, *сланинијада*, *пихтијада*, *пришутијада*, *гулашијада*... Касније добија многа друга значења. Деантропонимни околионализми с овим формантом су изразито пејоративни. Степен околионалности је различит.

Bolje bi bilo da se nagrada zove „Dilasijada“, tu bi već bilo mnoštvo kandidata i teška borba: Belvil, platani, busplus sistem, Irt fijasko, konkurs za beton halu... (beobuild.rs, 23. 10. 2012); Da, baš levake, a ne levičare, jer je na primer Makron dodelio mandate za izbore uglavnom svojim obožavaocima, s obzirom da

nema pravu partiju već samo pokret oko svog imena koji tek treba da postane partija, kad se sve ulizice ubace u sistem vlasti. Preko 7.800 kandidata od kojih su bar trećina amateri, koji se nisu bavili politikom pre Makronijade, sada se otimaju za koru hleba i ostalo gore navedeno što ide iz leba (magazin-tabloid.com); Po čemu mlad, 30tak godina? Pomislio sam oni sa pinkijade, Krstić, rošavi i još neki, ima ih, poznati a ne priznati (mondo.rs, 13. 8. 2023); Ovako, ako učitelj, nastavnik i profesor treba da ubiraju sa strane da prežive, da se bave dodatnim poslovima kako bi preživeli, rođaci od obrazovanja nama ostade samo Pinkijada, Hepijada i jad do jada (moravainfo.rs, 26. 8. 2022); Ako se cela Centralna otadžbinska uprava preseli u Hrtkovce, nema razloga da se to mesto ne preimenuje u Šešeljevci, te bi tu mogla da se organizuje tradicionalna manifestacija Šešeljijada, pandan Kobasicijadi i Čvarkijadi (n1info.rs, 1. 6. 2018); Sve je to što vladaju ljudi koje birači nijesu birali, sve je to nejasna briselska politika, „merkelijada“. Biće tu potresa koji će se nazvati postdemokratija Evrope (old.dan.co.me, 8. 6. 2016).

За време пандемије ковида-19 у Србији, као и у многим другим земљама, противници вакцинације и примене противепидемијских мера оштро су полемисали с присталицама вакцина и ових мера. Језичка агресија готово да се подразумевала. Именица *брњичар*, иако је грађена непејоративним суфиксом, има изразито пејоративно значење – присталице носења заштитних маски као једне од мера за успоравање или спречавање ширења вируса са човека на човека противници ове мере изједначавају са свињама којима се ставља брњица.

Zamolio bih vaxere, **brnjičare**, koronabotove i slične na ovom forumu, da ne šire dezinformacije. Ima mnogo pametnih ljudi koji ne žele nikakvu vakcinu jer nije ni potrebna ni sigurna (forum.krstarica.com, 12. 8. 2020); Nosiće ih **brnjičari** kojima mozak ispiraju kupljeni mediji. Korona je toliko opasan virus da morate da uradite test kako bi znali da ga imate (021.rs, 25. 8. 2020).

3. Префикси

За изражавање негативне експресије често се користе форманти *псеудо-*, *квази-*, *назови-*, *надри-* са значењем „лажни, неправи, тобожњи“, као и жаргонски формант *шатро-*. Најчешће се комбинују с друштвено-политичком лексиком.

Највећи број инвектива с овим значењем грађен је додавањем префикса *псеудо-*:

Док **псеудодржавници**, **псеудописци**, **псеудопатриоте** славе и расипају се милионима марака у Вишеграду, у Приједору људи једва живе (frontal.rs, 28. 6. 2012); Захарова је додала да актуелна председница Молдавије, која поседује румунски пасош, и слични накарадни **псеудополитичари** немају поштовања према народу ове дивне земље, коме је чак отела и језик (rt.rs, 1. 6. 2023); Miroљub Petrović, **pseudoakademik** i jedan od

najpoznatijih antivaksera, osuđen je pravosnažno na novčanu kaznu od 100.000 dinara i proglašen krivim zbog krivičnog dela nadri-lekarstvo i nadri-apotekarstvo, saopšteno je iz Osnovnog javnog tužilaštva u Leskovcu (forum.krstarica.com, 7. 3. 2024); Kralj piramida u ekskluzivnom intervjuu za Nedeljnik otkriva sve o potrazi za grobnicama kraljice Nefertiti i čuvenog sveštenika Imhotepa, priseća se svog prvog otkrića i komentariše rad **pseudo-arheologa** Semira Osmanagića (forum.krstarica.com, 30. 3. 2022); Клевер-ли: **Псеудоизбори** су срамни покушај Русије да се легитимише у Украјини (politika.rs, 8. 9. 2023); Оба режима су изолована од света и нашли су се узајамно. **Псеудопарламент** који је Лукашенко вештачки створио, признали су само Москва, Северна Кореја, Садам Хусеин и Београд. Два таква пандана у свету морају да праве друштво један другоме (stanje-stvari.izjave.net); Тако је било приликом посјете болници у Никшићу али и током састанка с подрепним **псеудопартијама** власти, које су прије неки дан дошле да разговарају с њим о датуму крађе наредних парламентарних и општинских избора. Шефове тих **псеудопартија** шеф режима је ‘угостио ваздухом на столу’ на свој специфични ‘домаћински начин’ (in4s.net, 2020).

Нешто мањи број инвектива је с префиксом *квази-*. Често се комбинује с истим основама као и префикс *псеудо-*:

Треба ли уопште рећи колико је страшно што се на овај начин у 21. Веку у Србији покушава прекршити загарантована тајност гласања, да ли је могуће да Зеленовић, тај вајни **квазидемократа** жели да контролише сваки глас и да приде ако процени да му није довољно буквално „накраде гласова“, колико жели (dnevnik.rs, 30. 8. 2020); Ако опозиција напокон не изађе из ове **квазискупштине** која је као и све институције код нас у служби мафије онда су и они саучеснице у свему што се догађа (rtvbn.com, 20. 2. 2019); Наравно да је истина примарна али коме. Ако ће наш **квазипредседник** и нејаки Радован данас давати обећања а сутра пишати и по нама и тим обећањима па шта је онда сврха истине (rtvbn.com, 3. 3. 2023); Prvo preCednik i njegova svita napravili aferu oko aviona a sad **kvazipremijer** i njegova svita glume ludilo (b92.net, 27. 4. 2015); Пропали глумац и **квазиполитичар**, Сергеј Трифуновић, поново покушава да скрене пажњу са себе (facebook.com, 16. 7. 2020); Да неки од ових наших говњивих **квазидржавника** остави Србију као надмоћну нуклеарно-технолошку силу све би му било опроштено (srbin.info, 2. 2. 2016); Уколико та група ипак одлучи да игнорише вољу народа и одлуку прогура кроз полупарламент и **квазипарламент**, онда ће грађани бити приморани да преузму одговорност и организују општи народни референдум (in4s.net, 2017).

Префикси домаћег порекла *назови-* и *надри-* у савременом српском јавном дискурсу срећу се неупоредиво ређе. Њихово потискивање префиксима страног порекла *псеудо-* и *квази-* одавно је приметно и примећено (в. Ристић 2012: 11).

„Разбићемо ову **надридржаву**“, изјавио је Кисел, тада посланик бившег слободарског лидера Јерга Хајдера, пред америчким новинарима указујући на исправност својевременог „аншлуса“ – припајања Аустрије Немачкој у епохи Адолфа Хитлера (politika.rs, 12. 1. 2013); Неки убрзани развој и расплет када та **надридемократија** постаје једно страшило почиње од Ајзенхауера који наговештава, а убиство Кенедија је преломна тачка када ЗЛО преузима САД. Тада је суспендован Устав и извршен пуч (pouke.org, 11. 1. 2021).

Ako је она **nazoviskupština** od vikenda nelegalna, onda су nelegalne и sve odluke које је donela а ова Skupština која ће бити sutra је legalna и jedina nadležna да donosi odluke, бира rukovodstvo itd. (fkvojvodina.com, 15. 5. 2014); Pismo [...] sadrži isključivo информације које су svima odavno poznate, и то углавном falsifikovane и hiperbolisane, udešene prema interesima Mileta Jankovića, njegovog posilnog Saše Čolaković и drugih леšinара са osmoletkom који су толико ponavljali лажи да их садашњи lakoverni **nazovipredsednik** износи у форми činjenica (enigmatikatio.blogspot.com, 25. 1. 2016); Šta ли на ово каже **Nazovipremijer** Mirko Cvetković? Ovi са власти су нас сигурно odveli у Африку а обећали су Evropu. Mala greška у smeru (b92.net, 30. 1. 2012).

У Речнику САНУ забележено је неупоредиво више лексема с формантима *надри-* и *назови-* него с формантом *квази-*.

Именице и придеви, ретко и прилози, са жаргонским формантом *шатро-* срећу се готово искључиво на друштвеним мрежама и форумима на интернету.

Usledile су и сличне **šatroistorijske** studije у Americi, Francuskoj, Engleskoj и Kanadi: „Da ли је заиста umrlo šest miliona?“ Ričarda Harvuda (1973), „Prevara о šest miliona“ Ostina Epa (1973), „Podvala 20. stoleća“ Artura Baca (1976), „Hitlerov rat“ Dejvida Irvinga (1977), „Mreža лажи“ Malkolma Rosa (1978), „Dnevnik Ane Frank: да ли је verodostojan?“ Robera Forisoa (1978), и „Raskrinkavanje мита о genocidu“ Paula Rasiniјea (1978). Neki од njih били су историчари-аматери и ексцентричне личности жељне publiciteta (и novca), а неки су имали solidније akademske kariјere (forum.krstarica.com, 15. 6. 2024); Најкарактеристичнији су, као и обично, ови лажни антикомунисти и **шатроантигитисти**, дојучерашњи највећи Титови полтрони, који и данас не успевају да сакрију своје право лице пљујући и даље по династији Карађорђевић и принцу Александру (forum.krstarica.com, 17. 7. 2015); Да подсетим: „националиста“ је још један појам натурен Србима да их дели, а натурали су га заједно комуњаре и у новије време од њих отпаднути **шатроантикомунисти**, па има, и шатро два значења, и стално звучи ко неко правдање (forum.krstarica.com, 6. 10. 2012); Debilna и neduhovita proseravanja tog **šatrokomičara** trebalo је odavno skloniti са televizije. Ne znam kome је то uopšte смеšno (forum.krstarica.com, 29. 6. 2011); На stranu што стоји napisano и Ustav се naveliko krši још од **šatrodemokratskih promena** ал' као што и rekoh на prvom ми postu са ове теме, sve то moglo да се skara-

budži i od naših pisanija (forum.krstarica.com, 7. 7. 2011); 75 godina se na grbači Srbije smenjuju neotitoistički republikanci koji su svesni da nisu smejnivi jer kad sjaše Kurta uzjaše Murta. Ista opcija je stvorila privid u javnosti da se zapravo radi o duboko konfrontiranim političkim suparnicima i na toj prevari se bazira srpska **šatrodemokratija** (forum.krstarica.com, 1. 7. 2020).

У сличном значењу среће се и формант *полу*²:

Poluusmena polumandatarka poluvlade poludržave... Voleo bih da vidim šta bi rekao Živojin Mišić, Radomir Putnik, Stepa Stepanović i svi ljudi koji izginuše, da OVI I OVAKVI danas vedre i oblače... Pritom ne mislim samo na ovu, nego na celu ekipu (facebook.com, 27. 8. 2022); **Полупредседник** Владе, **ПолуУкрајине**, предложиће **Полускупштини** да **полуодлучи** о уласку у организацију да би открио „меки трбух“ Русије. Сулудо (.b92.net, 29. 8. 2014); **К**ако можете изаћи на изборе кад овај **полупредседник** води све листе по Србији против уставно, RTS није слободан, бирачки спискови, фантомски гласачи, преселjenja (x.com, 27. 5. 2024); **Н**аша **полупремijерка**, **полупремijер**³ је три у чело за Zaharovu, али није људски нормална па то уманjuje njenu prednost. Danas ti svašta proglašeno političarom (intermagazin.rs, 2. 11. 2019); **Polurasprava / o polutemama** u organizaciji ove **poluvlade...** (rts.rs, 24. 2. 2011).

Већина неологизама с формантом *полу*- нема пејоративно значење.

4. Слагање

Међу новим лексемама које се користе као средство језичке агресије сложенице и полусложенице су веома бројне. Чести су деантропонимни неологизми са суфиксоидима: *-кратија*, *-ман*, *-манија*, *-фил*, *-филија*, *-фоб*, *-фобија*, *-лог* и *-логија*.

Koliko god da ovaj **vučićofob** ume da bude tanak u argumentaciji ponekad toliko je tvoja **vučićofilija** smešna na nekom adolescentskom nivou (blog.b92.net, 23. 7. 2015); Moj je utisak da je opozicija kapitulirala pred činjenicom da ne zna šta da radi. (...) I onda nedostatak ideja, politike i smisla svog postojanja traži u „**vučićofobiji**“ koju lansira kao zamenu za ideologiju (blic.rs, 25. 10. 2015)

---

² „Категоријску припадност форманта *полу*- није нимало лако одредити“ (ц. Клајн 2002: 81).

³ Неологизам *полупремijер* среће се и са значењем које није пејоративно („државни функционер који обавља и неке од премијерских послова иако формално није премијер“): Ne znam da li ste приметили, mi imamo na delu kršenje Zakona o vladi, mi imamo, potpuno otvoreno se priča o tome da imamo polupremijera. Ivica Dačić će biti zadužen za politički deo, Ana Brnabić je odmah понижена и објашњено joj je da će она бити задужена за економски део и ми немамо више премијере. Ми смо сада убиле извршну власт. Ми смо имали потпуно дискретацију и суспензију, да тако кажем, парламентаризма у Србији (kurir.rs, 23. 6. 2017).

Веома распрострањен облик језичке агресије је комбиновање имена или презимена, најчешће политичара, с елементима којима се означава град или држава (укључујући и именицу *град*):

Skije, jedino efikasno prevozno sredstvo u **Dilastaunu**: Smučar na Slaviji (e-novine.com, 3. 2. 2012); Navali narode kroz Portal Direktno, on vas vodi do **Dilaslenda** zemlje pravde, blagostanja i besplatnih lizalica. U njemu caruje partijsko drugarstvo (publicinsta.at); И Мило је живнуо, нема бише ћушкања ко код Трампа. Бирајте ви владу, али ће браћа Шиптари поново да пеглају за Мила у Стејт Департменту. Не због њега већ због предузећа. Или заједничког бизниса. Од експерата нема вајде. А и ми смо огуглили **Ђуканистан, Дританистан, Медистан** или **Бајденистан...**, нико не поставља питање. Питање је где су паре (in4s.net, 2020); До сада само безмозговићи у **НАТОстан**-у (прим.прев. саркастични хумор аутора уз додатак суфикса -стан на НАТО, што је алузија на Авганистан, Казахстан итд) а има их к'о жутих мравца – немају појма о Мајдану 2014. (sedmasila.rs, 29. 3. 2022); А што се тиче тактичких мало мало па по **Putinostanu** neka drmne (forum.krstarica.com, 22. 5. 2022); А сутра да Москва се преименује у **Putin City** ti bi ovde dramio... / [...] Ne Moskva. Cetinje će se zvati ali ne **Putingrad** nego Putinovo selo (forum.krstarica.com, 29. 5. 2024); Što se neće moći reći za američke sluge [...] i sve one narode koje je amerika okovala u NATO i na lancu ih vodi na **Putingrad** (Staljingrad) (forum.krstarica.com, 5. 12. 2021); У време прошлогодишњег самита Г-8 у „Санкт **Путинбург**“, Запад је појачао критике руског председника (politika.rs, 18. 2. 2007); Који „Celi svet“? **Bajdenistan, DžonsonTown, EU Rajh i Kenguristan...** (forum.krstarica.com, 20. 3. 2022); Ja bih svaki drugi grad nazvao **Vučićgrad!** Živeo Vođa i složno napred u zlatno doba! (021.rs, 12. 12. 2018); Zamisli, **Vučićgrad**. Ili **Vučićstan**. Ili Vučićev Beograd. Ili Vučićevac. Ili prosto – Vučićevo (forum.krstarica.com, 21. 3. 2019); Њима су обећали светлу европску будућност, а добили су нацистичку државу „**Бандерштат**“ и карте у једном правцу на „источни фронт“. Хиљаде мајки са запада Украјине већ плачу за изгубљеним синовима, али је то изгледа тек почетак (pecat.co.rs, 22. 8. 2014).

5. Грађење по моделу

Именица *другорусијанци* настала је по моделу именице *другосрбијанци*:

Ne radi se uopšte o tome, nego o ovim „**drugorusijancima**“ koji su mahom otvorili IT firme, salone, restorane (vrlo moderne) i slično a u poslednje 2 godine su uneli barem 20-ak milijardi € cvrste valute u ovu zemlju (forum.krstarica.com, 27. 2. 2024).

У основи оцазионализма *Путинмеопрости* је лексема *божмеопрости*.

Da li su to zaista njegove ćere, ne mogu da tvrdim. Ali, zamišljajmo da jesu, umesto da su neke rugobe, **Putinmeoprosti** (forum.krstarica.com, 25. 7. 2014).

Пошто већина људи у Србији има негативан став према нацистичкој Немачкој и Адолфу Хитлеру, повезивање одређених особа, држава, народа или организација с нацизмом или Хитлером врло је често међу лексемама које се користе као средство језичке агресије. Именица *Хитлерјугенд* (Hitler-Jugend) послужила је као модел за више околионализамa.

А то ћемо постићи, тако што ћемо фанатично подржавати њеног председника Доналда Трампа и постати „alt-right“ односно **трампјугенд** / Па сигурно да нећу да budem **klintonjugend** или онај glupi **mekejnjugend** (forum.krstarica.com, 16. 8. 2017); Они немају армију. / Како немају? **Merkeljugend** divizije, sve spremne da kolju ruse.... (forum.krstarica.com, 10. 3.2014); Iz Kremlja telefonski instruišu ruske korporacije i tajkune da finansiraju „njihove“. Časopis The new Statesman objavljuje da Gazprom finansira Naše. Neki ih nazivaju **Putinjugend** (pescanik.net, 8. 5. 2009); Demokratska omladina Srbije, odnosno podmladak Demokratske stranke odlučio je na današnjoj godišnjoj skupštini da promeni ime u „**Ditler jugend**“. [...] Jovanović je takođe naglasila da „**Dilas jugend**“ ne bi bilo dovoljno jasno zato što predsednik DS-a nije dovoljno popularan pod svojim pravim imenom i prezimenom koliko pod tim svojim nadimkom (pecat.co.rs, 16. 8. 2013); Ponosan sam na svoje mlade saradnike. Sa druge planete su u odnosu na „Akademiju mladih lidera“ ili kako se već zove онај **Vučić jugend** (x.com, 1. 10. 2021); **Vučić Jugend, Tadić Jugend** i svi ostali Jugendi, jednog dana ćete se naći u septičkoj jami (021.rs, 24. 2. 2015); Te je izbore najviše želela obnovljena „**Sloba/Sešelj – jugend**“ koalicija (doduše, vešto premundurena u tobož projevropske naprednjake i dačićevske erzac levičare.) (danas.rs, 12. 3. 2014); Vatreни **šešeljjugend**, učesnik otadžbinskih kongresa što je zabilježeno i u debelim knjigama (vasicrajko.blogspot.com, 16. 5. 2010); Zato ima da se bavimo Kosovom, da, uz pomoć **Soros-jugenda** i sličnih kreatura „razbijamo mitove i legende“ (nspm.rs, 7. 6. 2017); Trebao bi ovaj **didikjugend** malo preslušati kako je Dodik na suđenju Karadžiću hvalio njegove ratne poteze i poštenje (30. 12. 2013); Kao podmladak DSS danas tako isto je nekad podmladak SPS delovao protiv studenata pa znamo svi kako se završilo. **Milošević Jugend** je pao 5. Oktobra zajedno sa ostatkom režima pa će pasti i **Košćunica Jugend** sve sa Obrazom (b92.net, 10. 2. 2008); Devojka je bila neki faktor u Dveri (**Dverijugend**), al želi slavu pa je prešla u SPAS (forum.krstarica.com, 22. 10. 2022); Šta rade roditelji tog deteta? Da li znaju da im se mezimac regrutovao u **Obrazjugend**, da izrasta u nacistu... ili su ga možda oni naučili tome i poslali na trg da obavi „svetu dužnost spasavanja srBstva“. Inače, džaba im sve te zabrane organizacija ako se time ukinu samo imena „Obraz“ i „1389“ (elitemadzone.org, 26. 9. 2009); **DS Jugend** / Nije mi jasno odakle uopšte takmičenje u besedništvu u njegovu čast. Imao sam prilike da ga slušam na demonstracijama i pamtim da je davio u nedogled (021.rs, 17.

3.2011); Nesporno je i da su njihova mesta u narednim godinama zauzeli provereni **DSS-jugend** i ostali nacionalsocijalistički, lažnopatriotski i antihaški kadrovi (veselaudba.blogspot.com, 5. 2. 2011).

6. Сливенице (контаминати)

Међу лексемама које служе као средство језичке агресије сливенице су бројне. Јављају се и линеарне и нелинеарне сливенице⁴.

Линеарне сливенице се срећу чешће од нелинеарних:

ботацбина = *бот* + *отацбина*: Kako ono beše? Čini mi se „Ja imam otadžbinu, uvek mogu da je izdam.“ Tako nešto. Doduše Čale pre ima Botadžbinu (021.rs, 7. 12. 2021), BOTADŽBINA TE ZOVE! (x.com, 17. 3. 2019); Botadžbina protiv aktivista / [...] profesionalni političari više nisu glavni problem, već aktivisti, oni, koji iza sebe nemaju sedenje u klupama Skupštine i prljave ruke, nemaju istorijate preletanja već su samo i isključivo borci za pravdu (ozonpress.net, 29. 8. 2023).

сморона = *смор* + *корона*: Neka ga. Proći će i ova smorona.. neće dovijeka (forum.cdm.me, 20. 4. 2020); Lepim vestima protiv smorone (instagram.com, 14. 4. 2020); Pročitam priču jednom, napravim pauzu pa je pročitam ponovo posle par sati (neka prednost od ove izolacije zbog smorone je to vreme koje imam za posvećeno čitanje) (goodreads.com, 30. 3. 2020).

ЕУшвиц = *ЕУ* + *Аушвиц*: Увођењем обавезне вакцинације становницима конц-логора ЕУшвиц су укинута основна грађанска и лична [права] гарантована Чланом 25 Устава Републике (srbijadanas.net, 24. 10. 2017); Србија постаје Еушвиц. Не знам колико пута сам поновила и опет ћу: човек, који је преживео Аушвиц, оставио је у аманет поколењима која долазе следеће: „Мене у логору нису мучили неписмени, већ школовани лекари, сестре, инжењери, официри.“ (pricalica.blog.rs, 4. 9. 2015); Србија треба да призна Степинца за свеца па ће ући у ватикански пројекат звани ЕУшвиц. Не требамо да идемо у ЕУШВиц јер личи на цамахирију (srbin.info, 14. 1. 2016).

вакционалност = *вакцина* + *националност*: Primetio je da mu je ta podela na Srbe, Hrvate, Bošnjake opasno dosadila, pa je zbog toga posegnuo za idejom o podeli po „vakcionalnosti“. Napravio je sinopsis za scenario s tim u vezi, koji je objavio na svom Fejsbuk nalogu, a u njemu se pripadnici različite vakcionalnosti između sebe potuku. Kada se ispred njih ispostavi lik koji je dobio najnoviju Johnson&Johnson vakcinu a uz nju i besplatni šampon protiv peruti, ustreme se i na njega (danas.rs, 13. 4. 2021).

коронагедон = *корона* + *армагедон*: Proglašena pobeda nad koronavirusom / [...] Oni izgleda nisu obavešteni kao mi da se nakon letovanja ponovo planira Koronagedon (b92.net, 25. 6. 2022); Selo gori, a baba se česlja, eto to je ukratko ovaj koronagedon, ni prva ni poslednja prevara gde ste glavni glumci vi iz zombi apokalipse - svi ste zombirani, a zombirala vas je szo

⁴ О разграничењу линеарних и нелинеарних сливеница в. Оташевић 2022: 142.

koju kinezi iskoristiše u nadi da će na ovaj način da preuzmu svet (forum.krstarica.com, 28. 3. 2020).

досманлија = *ДОС* + *османлија*: Koliko vrtića je podignuto za vreme vlasti dosmanlija u Novom Sadu? Koliko je dece bilo upisano u državne vrtiće i da li su isplaćivane subvencije za svu decu koja su se našla ispod crte? Uništavanje Novog Sada i Srbije dok se oni ne vrate u sedlo i ne zajašu nas ponovo, jedina je politika Novakovića, ali i njegovih političkih gurua – Jeremića i Đilasa (nsuzivo.rs, 10. 8. 2021).

ђилиптер = *Ђилас* + *гидлиптер*: Џилиптер директно плjunuo narodu u lice! Tajkun psovao kao kočijaš u parlamentu! / Tajkun Dragan Đilas, vođa mrziteljske opozicije, psovao je kao kočijaš u skupštinskoj sali i pretio poslanicima tokom konstitutivne sednice Skupštine Srbije (informer.rs, 7. 2. 2024); Da prošetam do ćorave providne kutije i glasam za Srbljanovićku tj. LDP u nadi da neće Џилиптер osvanuti na čelu mog grada, pa možete misliti ondaK kol'ko ga volem (blog.b92.net, 24. 9. 2013).

Примери нелинеарних сливеница:

Конвид = *Кон* ∧ *ковид*: Ali dr Kon-vid je još pre kovidа svoj obraz ukaljao sa vakcinama (forum.krstarica.com, 14. 2. 2024); Kon-vid po onima koji su ga napravili da bude Srpski (021.rs, 21. 7. 2020).

Потрошенко = *потрошен* ∧ *Порошенко*: Nisam pratio, kakve su prognoze, ankete, da li Porošenko sutra i zvanično postaje PoTrošenko (forum.krstarica.com, 21. 4. 2019).

Хуљари = *хуља* ∧ *Хилари*: Zato što sam prepoznao komunizam u ovoj kulturnoj revoluciji kojom je amerika zaražena, i zato što imam obraza da zauzmem stav kada su pitanju klintonoidi - huljari se hvalila da je nagovorila bila da gađa srbe (forum.krstarica.com, 8. 7. 2020).

пландемија = *план* ∧ *пандемија*: У летњој план-демији има сада стварно болесних људи и тешких клиничких случајева, за разлику од пролећне план-демије када су болнице биле празне и све беше спинована медијска превара. И ово преко лета је велика превара, зато што се ковроном назива свако оболење настало тровањем и зрачењем (borbazaistipnu.rs, 4. 8. 2020).

Највише сливеница је наведено у књигама и радовима Ранка Бугарског (Bugarski 2006, Bugarski 2009, Bugarski 2013, Bugarski 2019). Многе од њих су коришћене као средство језичке агресије. Велики број сливеница с пејоративним значењем у српском језику анализиран је у више лингвистичких радова о контаминацији (в. Lalić-Krstin 2014, Томић 2019, Драгићевић 2022, Јовановић, Новокмет 2022 и др.).

7. Графички околионализми

Два велика латинична слова *s* (*SS*), која су била скраћеница Шулцштафела (нем. Schutzstaffel – Заштитни одред) и која асоцирају на есесовце и нацизам, јављају се не само у пејоративним графичким околионализмима

српског већ и других словенских језика (в. Кирдун 2017: 94, Радченко 2021: 93).

Vidim **natoSSekta** uletila hupomoć i sa **ukrofašiSStima** ćeraju Ruse do sjevernog pola a ako mislim da je sjeverni pol zapravo Новороссиа (forum.kr-starica.com, 12. 4. 2022);

У више пејоративних околионализама језичка агресија постигнута је истицањем великог латиничког слова у (U) унутар лексеме, чиме се инсинуира веза одређене особе с Павелићевим усташама. Ово је посебно уочљиво у тексту писаном ћирилицом.

Мислим ово нико никада из редова екавске Усташе није изјавио, ма ни близу, а поготово није са неке овакве позиције типа јебеног универзитетског професора. Буквално су Рвати, заједно са **бУрсаћем** и Кесом гована прећутали ово што је лик реко и искрено били затечени да је лик овако отворен Усташа (t.me, 21. 3. 2024); Изградња култа личности **сУдцу** Мајићу (t.me, 18. 4. 2024).

Визуелна сличност ознаке за амерички долар (\$) са латиничним словима *с* и *ш* искоришћена је у неколико пејоративних околионализама:

Са времена на време, није тајна, припадници ВСУ дају координате артилерији ДНР на пр. о позицијама „бандеролога“ и након прецизне одраде по циљевима уљудно се захвале ополченицима. Тзв. **У\$раинска** војска је крајње нефункционална и то не могу да реше ни ђаво ни америкењци (srbin.info, 2. 8. 2018); Опрезно гутајте информације које пружа Крик је су они **шоро\$** и не раде у корист срба. То што тренутно **шоро\$** подрива АВ то не значи да ће дозволити да на чело Србије дође чисти србин (smtp.pravda.rs, 9. 2. 2021).

У име српског политичара Милоша Јовановића након слова „ми“ додат је број 6, чиме се инсинуира да је он агент обавештајне службе Уједињеног Краљевства, познате по скраћеници **MI6** (Military Intelligence, Section 6).

Боже, спаси српски народ од „српске“ опозиЦИЈЕ, сажежи их у огњу овако гњиле и бескрупулозне. Прво Аветници, сад овај, имамо ли **шо-МИБја** да се јави па да употпунимо хеттрик очајања и политичке гњилости? (t.me, 3. 4. 2024); По мом мишљењу то је поређење две издаје. Додуше мени је некако већа издаја да сУвЕрЕни дЕсНиЧаР **Миблош** и ДСС стану на страну оних са којима су рекли да никад неће моћи и који су њихов идеолошки опозит и по његовим личним речима нису државотворни [...]. Додуше није идеолошки конвертовала као **Миблош** иако је сте издала. Тако да ипак мислим да је он иритантнији (t.me, 19. 3. 2024).

8. Неузуална творба

Да би се навели и описали сви неузуални творбени модели који се срећу у околионализмима који служе као средство језичке агресије у српском јавном дискурсу, био би потребан засебан рад, а вероватно и много више од тога. Овде ћемо навести само неколико примера:

Ali, ne zaboravimo - njihovi idoli su sive tehnokrate lažnih i nameštenih osmeha iz briselskog servisa krupnog i finansijsko-bankarskog kapitala koji razaraju uslove života širom **EUraj(h)a**, ali i van njega (b92.net, 11. 11. 2013); Нажалост, реално постојећи Срби су им гаднији него „**Н(ДХ)1**“ и „**Нови СС**“ (frontal.rs, 7. 3. 2024); За лекара је потребна савест, а корпоративна **vakci naci** медицина је чекић, а М.Р. овде накованј (leutar.net, 26. 1. 2019); Тамо су после петог октобра дошли кадрови са В92 (тадашња **Soroš-ološ** екипа: Буљошевић, ШЛЈ Стефановић, жута Олја,...) (forum.krstarica.com, 27. 10. 2023); Јер грађанштина је у контексту босанског лонца синоним за повлашћени статус **Женеидјецаба** којег су исти уживали током отоманског вакта. Што Екоуасташама логично ни најмање не смета (t.me, 12. 4. 2024); Наиме да вас подсетим, дан након датог скандала чак су и "СПН" посланици уз **ШуНАТОВца** са правом осеравали дотичног Вехабоуасташоида да би потом устукнули (t.me, 6. 4. 2024); Iako ne znam kako se to poklapa sa zemljama svetlosti, ali моћна **powerslavna** мајчица Русија, како кажу, је земља будућности, Бог на небу, руски цар путин на земљи (forum.krstarica.com, 2. 9. 2022).

9. Закључак

У српском јавном дискурсу језичка агресија је веома честа. Циљано стварана нова лексика једно је од најчешћих средстава за њено остваривање. Томе доприноси острашћеност појединих политичких странака и њихових присталица, крајња пристрасност многих средстава јавног информисања, као и склоност појединих медија ка сензационализму и скандалима.

Циљано стварана нова лексика твори се како узуалним тако и неузуалним творбеним средствима.

ЛИТЕРАТУРА

- Балахонская, Людмила Владимировна, Быков, Илья Анатольевич 2018. Речевая агрессия в политических блогах радиостанции „Эхо Москвы“. *Вестник СПбГУ. Язык и литература*, 3, 492–506.
- Басовская, Е. Н. 2004. Творцы черно-белой реальности: о вербальной агрессии в средствах массовой информации. *Критика и семиотика*, 7, 257–263.

- Гуз, О. П. 2009. Прояви вербалној агресији у политичном дискурсу. *Научни вестник Чернівецького університету: збірник наук. праць*, 484, 53–57.
- Драгићевић, Рајна 2018. Неке тенденције у творби речи у савременом српском језику. *Језици и културе у времену и простору : тематски зборник*, VII/2, Нови Сад: Филозофски факултет, 63–70.
- Драгићевић, Рајна 2022. О значењу српских сливеница. *Новоречје : неолошки часопис*, 6, 63–74.
- Завальська Л. В. 2023. Лексичні засоби вираження вербалној агресији в соціальних мережах (на матеріалі коментарів у Facebook і Twitter на сторінках П. Порошенка і В. Зеленського). *Записки з українського мовознавства*, 30, 316–325.
- Јовановић Јована, Новокмет Слободан 2022. Нове сливенице у именовању појмова из периода епидемије ковида 19 у језику медија. *Новоречје : неолошки часопис*, 6, 91–105.
- Кирдун Алла Анатольевна, Андреева Алесја Владимировна 2017. Словообразовательные окказионализмы с негативной оценочной экспрессией в политическом дискурсе Республики Беларусь. *Политическая лингвистика*, 6, 86–95.
- Клајн, Иван 2002. *Творба речи у савременом српском језику : Први део : Слагање и префиксација*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Матица српска – Институт за српски језик САНУ.
- Клајн, Иван 2003. *Творба речи у савременом српском језику : Други део : Суфиксација и конверзија*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Матица српска – Институт за српски језик САНУ.
- Кожина, М.Н. 2006. *Стилистический энциклопедический словарь русского языка*. Москва : Флинта.
- Кондрашова Екатерина Владимировна, Тинина Анастасия Олеговна 2018. Речевая агрессия в языке СМИ: разновидности и причины появления. *Эпоха науки*, 14, 242–246.
- Крылова, М. Н. 2013. Эти непослушные суффиксы: сложные вопросы морфемного анализа. *Гуманитарные научные исследования*, 7 [Електронски извор:] датум приступа 4.3.2020.
- Кузик, Оксана Андріївна 2019. *Когнитивні та комунікативні особливості мовленнєвої агресији в политичном дискурсу (на матеріалі електронних видань США та Великої Британії)*, Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 296 стр. [необјављена кандидатска дисертација] [https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/dis_kuzyk.pdf] датум приступа 24.5.2024.
- Николић, Весна С. 2023. Деантропонимне творенице из угла лингвокултурологије. *Новоречје : неолошки часопис*, 8, 105–115.
- Оташевић, Ђорђе 2022. Оказионалне сливенице у савременој српској афористици: творбена анализа. *Новоречје : неолошки часопис*, 6, 139–155.
- Петрова, Н.Е., Рацибурская, Л.В. 2011. *Язык современных СМИ: средства речевой агрессии : учебное пособие*. Москва: Флинта – Наука.

- Радченко, Марина Васильевна 2021. О деривационных средствах выражения речевой агрессии в российских и хорватских СМИ. *Поволжский педагогический вестник*, 4 (33), 90-96.
- Ристић, Стана 2012. *О речима у српском језику (творбени и лексикографско-лексиколошки аспекти)*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Русакова, О. В. 2011. Суффиксоиды и суффиксы в сопоставительном аспекте. *Университет XXI века : научное измерение : Материалы научной конференции профессорско-преподавательского состава, аспирантов, магистрантов и соискателей ТГПУ им. Л.Н. Толстого*. Тула: Тульский государственный педагогический университет им. Л. Н. Толстого, 253–260.
- Томић, Горица Р. 2019. Творбено-семантичка анализа нових сливеница у српском језику. *Зборник радова филозофског факултета*, XLIX (2), 61–84.
- Тыртова, Галина Павловна 1984. *Интернациональные суффиксы в словообразовательной системе существительных сербохорватского литературного языка* : Кандидатская диссертация. Москва: Филологический факультет МГУ им. М.В. Ломоносова.
- Тыртова, Галина Павловна 1990: Још једном о творбеном статусу именица баснодром, ракетодром. *Наш језик н. с.*, XVIII/4–5, 309–312.

*

- Bugarski, Ranko ²2006. *Žargon: lingvistička studija*. Beograd: Biblioteka XX vek – Krug.
- Bugarski, Ranko 2009. *Nova lica jezika: sociolingvističke teme*. Beograd: Biblioteka XX vek – Krug.
- Bugarski, Ranko 2013. *Sarmagedon u Mesopotamiji*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Bugarski, Ranko 2019. *Srpske slivenice: Monografija sa rečnikom*. Novi Sad: Akademski knjižica.
- Lalić-Krstin, Gordana 2014. Upotreba slivenica u srpskom političkom diskursu. *Jezici i kulture u vremenu i prostoru IV/2 : Tematski zbornik*. Novi Sad: Филозофски факултет, 355–366.

Джордџе Оташевич

Институт сербског језика Србској академији наука и уметности

ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННО СОЗДАВАЕМАЯ НОВАЯ ЛЕКСИКА В СЕРБСКОМ ПУБЛИЧНОМ ДИСКУРСЕ, КОТОРАЈА ИСПОЛЪЗУЕТСЈА КАК СРЕДСТВО ЈАЗЫКОВОЈ АГРЕССИЈИ

Резюме

В статье анализируется целенаправленно создаваемая новая лексика в сербском публичном дискурсе, которая используется как средство языковой

агрессии. Анализировались лексемы с префиксами и суффиксами (*Клинтонуша, паштетоња, брњичар, сиекурчина, псеудополитичар, квазискупитина, шатроисторијски, полумандатарка*), сложные и полусложные слова (*Бајденистан, вучићофоб, Ђиласленд...*), телескопические слова (*ботаџбина, сморона, ЕУшвиц, вакциналност, Конвид, Потрошенко, Хуљари...*), лексемы, образованные по модели другого слова (*другорусијанци, Путинмеопрости, Клинтонјугенд...*), графические окказионализмы (*natoSSekta, бУрсаћ, Миблош...*) и окказионализмы, образованные по неузואальным моделям образования (*Н(ДХ I, вакци наци, Сорош-олош, Женеидјеџаба, ШуНАТОВАц* и др.).

Ключевые слова: сербский язык, языковая агрессия, публичный дискурс, лексика, неологизмы, окказионализмы.